

בבא מציעא נא

עניין: גדר איסור אונאת ממון

ספר התרומות שער סד סוף ח"א בשם הרמב"ן

ולענין אונאה שחלקו בין כסתם בין במפרש²⁹ ההיא טעמא רבא הוא משום דבסתם [ליכא] מחילה, דהא [כ]שאר"י כל מקח וממכר הוא דבכל מקח וממכר נמי כל אחד יודע שחברו מעלה בדמי ממכרו כמו שיוכל לעלות ורחמנא אמר לא תהוי מחילה בכדי שיראה לתגר או לקרובו, הא לענין מתנה ולענין

נתיבות המשפט סי' רכז ס"ק יט

ולפי עני"ד באנראה לחלק בפשיטות, דבשלמא בעל מנת שאין לך עלי אונאה דנחת אדעת שיווי המקח רק שהתנה בעל מנת, והנמוקי יוסף (בבא מציעא ל"א ע"א מדפי הרי"ף) כתב הטעם כיון דלא ידע ומחיל הוי כמתנה על מה שכתוב בתורה, וכונתו נראה, דכיון דהתנאי בטל, וממילא המאנה עזר על לאו דלא תונו, וחייב בהשגחה דהא הלאו ניתק לעשה בהשגחה. ולפי זה אחי שפיר, דבעל הצית איך צו שום איסור אונאה כלל, כיון דלא נחית אדעתא דשיווי כלל ומוכרין ולוקחין על האמת, וכן בנושא ונותן צאמונה כבדהא המוכר אינו יודע שווי כלל דהא צאמת נתן בעדו כל כך, ולישא וליתן על פי האמת לא אסרה תורה כלל ואין צו דין השגחה.

ספר החינוך מצוה שלו

שורש המצוה ידוע, כי הוא דבר שהשכל מעיד עליו, ואם לא נכתב דין הוא שיכתב, שאין ראוי לקחת ממון בני אדם דרך שקר ותרמית, אלא כל אחד יזכה בעמלו במה שיחננו האלהים בעולמו באמת וביושר. ולכל אחד ואחד יש בדבר הזה תועלת, כי כמו שהוא לא יונה אחרים גם אחרים לא יונו אותו, ואף כי יהיה אחד יודע לרמות יותר משאר בני אדם, אולי בניו לא יהיו כן וירמו אותם בני אדם, ונמצא שהדברים שוים לכל, ושהוא תועלת רב בישומו של עולם, והשם ברוך הוא לשבת יצרו.